

CSETE DÁNIEL

Pápalátogatás Budapesten

Absztrakt

Ez a cikk a 2021-es budapesti pápalátogatás biztonsági és rendészeti aspektusait vizsgálja. A rendezvény a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus keretében valósult meg. Jelentős turisztikai vonzerőt képviselt, ugyanakkor komoly biztonsági kihívásokat is támasztott. A tanulmány részletezi az előkészítési folyamatokat, a rendészeti, biztonsági intézkedéseket, a helyi lakosság és turisták biztonságának garantálását, valamint az esemény tanulságait. Kiemeli, hogy a sikeres és zavartalan lebonyolításhoz a különböző hatóságok és szervezetek koordinált együttműködése volt szükséges. A cikk célja, hogy értékes tapasztalatokat nyújtson a jövőbeli hasonló rendezvények biztonságosabb szervezéséhez.

Kulcsszavak: pápalátogatás, Budapest, biztonság

Abstract

This article examines the security and law enforcement aspects of the 2021 papal visit to Budapest. The event took place within the framework of the International Eucharistic Congress. It represented a significant tourist attraction, but at the same time it posed serious security challenges. The study details the preparation processes, law enforcement and security measures, guaranteeing the safety of the local population and tourists, as well as the lessons learned from the event. He emphasizes that the coordinated cooperation of various authorities and organizations was necessary for the successful and smooth implementation. The purpose of this article is to provide valuable experience for the safer organization of similar events in the future.

Keywords: papal visit, Budapest, security

Bevezetés

A 2021-es pápalátogatás Budapesten mérföldkő volt nemcsak vallási szempontból, hanem a főváros turizmusára és biztonságára gyakorolt hatásában is. A pápák látogatása mindig kiemelkedő esemény a katolikus világ számára, amelyet milliók figyelnek világszerte. Ferenc pápa Budapesten tartott miséje és az azt kísérő események óriási érdeklődést váltottak ki, tömegesen vonzva turistákat és zarándokokat az egyébként is népszerű városba. Az esemény a turizmus fellendülésének és a város iránti érdeklődés növekedésének lehetőségét rejthette magában, ugyanakkor komoly biztonsági kihívásokat is felvetett.

Ez a cikk vizsgálja a 2021-es budapesti pápalátogatás turizmusbiztonsági aspektusait, beleértve az előkészületeket, a rendőri intézkedéseket, a turisták és helyiek biztonságát szolgáló intézkedéseket, valamint az esemény utáni tanulságokat és következtetéseket. Írásom célja, hogy mélyebb betekintést nyújtson abba, hogyan sikerült megfelelni ezeknek a kihívásoknak.

Ezzel a módszerrel a cikk célja, hogy mélyebb megértést nyújtson a pápalátogatás turizmusbiztonsági kihívásairól és az ezekre adott válaszokról, valamint hozzájáruljon a jövőbeli hasonló események biztonságosabb és hatékonyabb szervezéséhez.

Előzmények

Az 51. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust 2016. január 24. és 31. között tartották a Fülöp-szigeteki Cebu városában. Az egyházi rendezvényen a keresztény világ tömegei képviseltették magukat, így az egyes államok egyházainak vezető személyiségei, de a hívek tízezrei is. Magyarországot Erdő Péter bíboros esztergom-budapesti érsek, prímás képviselte.

A 2016-os kongresszus záró szentmiséjén Piero Marini érsek, a kongresszusok szervezéséért felelős pápai bizottság elnöke közvetítette a híveknek, hogy a következő kongresszus helyszíne Magyarország – azon belül a főváros, Budapest – lesz 2020-ban. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2016. márciusi ülésén megalakította a Püspökkari Bizottságot, majd a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Általános Titkárságát, és ezzel kezdetét vette a kongresszus előkészítési folyamata. Az előkészítést a Pápai Bizottság koordinálta, a folyamat részeként 2017-ben a biztonsági kockázatok feltérképezése, a biztonságos lebonyolítás koordinálására megalakult a rendészeti munkacsoport.¹

Korábban – 1934-ben – már szerveződött Eucharisztikus Világkongresszus hazánkban, akkor azonban a pápa nem látogatott ide. Az esemény fő helyszíne akkor is a budapesti Hősök tere volt. Meg kell jegyezzük, hogy az akkori rendezvénynek politikai üzenete is volt: nemcsak a német náciizmus, de a bolsevista nézetekkel szembeni katolikus kiállás is.²

A Covid járvány hatásai értelemszerűen nem kerülhették el a kongresszust sem, Matte Bruni, a Szentszék szóvivője 2020. április 23-án bejelentette, hogy az esemény az eredetileg tervezett időponttól eltérően 2021-ben kerül megtartásra.³ 2021. július 4-én Ferenc pápa beszédet tartott a Vatikánban, amelyben kihangsúlyozta, hogy imádkozik a kongresszus szervezőiért, továbbá bejelentette, hogy a kongresszus pontos időpontja 2021. szeptember 5. és 12. között lesz, és a zárómisét ő maga celebrálja.⁴

¹ Lippai Zsolt, Tóth Balázs – Szemelvények egy pápalátogatás biztonságos lebonyolításából

Forrás: <https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/handle/20.500.12944/21160>

Letöltés ideje: 2024.03.16.

² Forrás: <http://www.bibl.u-szeged.hu/ha/esemeny/euch/>

Letöltés ideje: 2024.03.16.

³ Forrás: <https://infostart.hu/belfold/2020/04/23/a-vatikan-elhalasztotta-a-budapesti-nemzetkozi-eucharisztikus-kongresszust>

Letöltés ideje: 2024.03.17.

⁴ Forrás: <https://maszol.ro/kulfold/126635-megvan-a-budapesti-nemzetkozi-eucharisztikus-kongresszus-uj-datuma-amire-korabban-a-papat-is-meghivtak>

Letöltés ideje: 2024.03.17.

Fontos kiemelni, hogy a Szentatya látogatása egy programsorozat része volt, amely a katolikus hívők életének rendkívül fontos eseménye, így értelemszerűen a világ minden tájáról hatalmas tömegeket vonzott. Mindemellett nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy nem a pápa volt az egyetlen védett személy, a rendezvényen az egyházi és a világi életből is kiemelten védett személyek vettek részt, természetesen a legkiemeltebb maga Ferenc pápa volt.

Egy ilyen sokoldalú, komplex tömegrendezvény lebonyolítása a hivatásrendi és polgári szervezetek rendkívül összehangolt tevékenységét kívánja meg, így itt – a teljesség igénye nélkül – felsorolom a szervezésben, biztosításban részt vevőket:

- Országos Rendőr-főkapitányság, mint országos hatáskörű rendőri szerv;
- Budapesti Rendőr-főkapitányság, mint a területileg illetékes szerv;
- Pest Megyei Rendőr-főkapitányság;
- Készenléti Rendőrség;
- Budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér biztonsági szervezetei, illetve a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság;
- Terrorelhárítási Központ és az egykori Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ, mint az esetleges terrorcselekmények felderítéséért és megelőzéséért felelős szervek;
- Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, Információs Hivatal, mint operatív felderítő szervek;
- Észak-Pesti Centrumkórház-Honvédkórház, Országos Mentőszolgálat, illetve az Emberi Erőforrások Minisztériuma tekintetében a katonai és tisztifőorvosi szolgálatok, mint az egészségügyi biztosításért felelős szereplők;
- Budapesti Közlekedési Központ, mint a közlekedés szervezéséért és biztosításáért felelős;
- Országos Meteorológiai Szakszolgálat;

- végül, de nem utolsósorban a Valton Security Zrt. biztonsági cég munkatársai, akik a rendezvény összes helyszínén a beléptetésért, illetve a csomagok átvizsgálásáért voltak felelősek.

A pápalátogatást megelőző napok

A konkrét látogatás bemutatása előtt röviden összefoglalom a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus programját. 2021. szeptember 5-én nyitották meg az eseményt. A résztvevők elsőáldozással egybekötött szentmisét hallgathattak meg a Hősök terén. Az ezt követő két napban folyamatosan különböző előadások voltak hallhatók a Hungexpon, majd a dorogi József Attila Művelődési Otthonban koncertet és vacsorát tartottak, ahonnan buszokkal átszállították az embereket Esztergomba az esti imaóra helyszínére, a bazilikába, valamint az azt követő ünnepi vacsorára. Szeptember 8-án a napi előadásokon túl a Szent István Bazilikában, valamint több budapesti templomban misét tartottak, majd az Erkel Színházban a 100 Tagú Cigányzenekar előadása zárta a napot. Szeptember 10-én, illetve 11-én szintén a Hungexpo volt a fő helyszín, valamint a Papp László Arénában könnyűzenei koncertet hallgathattak az érdeklődők, majd a pápalátogatást megelőző napon a margitszigeti programsorozatot a Kossuth téren celebrált mise követte, végül a látogatás előtti utolsó program az eucharisztikus gyertyás körmenet volt.

A Szentatya személyes védelme

„A katolikus egyházfő a világ legveszélyeztetettebb vezetői közé tartozik. Köztudott, a világon valamennyi vezető politikust szigorúan őrzi az ország titkosszolgálat. Közülük azonban négyen a világot befolyásoló hatalmuk miatt külön kategóriába tartoznak. Az amerikai és az orosz elnök, az izraeli miniszterelnök, valamint a pápa a világ legveszélyeztetettebb csúcsvezetői, esetükben jóval nagyobb a biztonsági kockázat.”⁵ A fenti idézet 2012-ben

⁵ Forrás: <https://www.magyarkurir.hu/hirek/uj-felmeres-keszult-vilag-vallasairol>
Letöltés ideje: 2024.03.17.

született, mondanom sem kell, hogy az azóta a világban történt, vallási fanatizmuson alapuló terrorcselekmények ezt a kiemelt védelmet csak erősítik és kihangsúlyozzák.

A mindenkori pápa személyes védelmét a Svájci Gárda látja el, amelynek tagjait a Római Katolikus Egyház alkalmazza, és minden tagja hűségesküt tesz a pápának. A Svájci Gárdába történő bekerülésnek szigorú követelményei vannak. Aki jelentkezni kíván, legalább 1,74 méter magasnak kell lennie, svájci állampolgárságúnak, 19 és 30 év közötti nőtlennek, és természetesen római katolikusnak. A kifogástalan fizikai és pszichológiai állapot elengedhetetlen. Fentiek teljesülésével a jelölt megkezdheti öthetes bevezető tanfolyamát Rómában, amely lezártaival a jelölt alabárdossá válik, amely név az alabárdból, mint fő fegyverük nevéből származik. Kiképezésük végén az alabárdosok felesküsznek, majd zártkörű pápai audiencián vesznek részt családjaikkal közösen. A gárda tagjai a hagyományok tisztelete mellett a legmodernebb személyvédelmi képzést kapják, illetve felszerelésük is a profizmust tükrözi.⁶

Természetesen a pápa védelmében mindig részt vesz az aktuális fogadó ország is, hiszen nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a Szentatya személyének biztonsága azért is rendkívüli jelentőségű, mert az őt ért támadás, mint a római katolikus világ ellen intézett merénylet is értelmezhető, amely több, mint egymilliárd hívőt jelent világszerte.

A pápalátogatás napja

2021. szeptember 12-én az előzetes terveknek és híreknek megfelelően Ferenc pápa Magyarországra utazott. A nap biztosításának irányításáért a belügyminiszter által létrehozott Operatív Törzs felelt. Az érkezés helyszíne a Budapesti Liszt Ferenc Repülőtér volt, amelyet előzetesen már átvizsgáltak, hermetikusan lezártak, valamint kiemelt figyelmet fordítottak a drónvédelemre is.

⁶ Forrás: <http://lexikon.katolikus.hu/S/Sv%C3%A1jci%20G%C3%A1rda.html>
Letöltés ideje: 2024.03.17.

A Szentatya programját, annak helyszíneit a Vatican News hivatalos sajtóközleményként nyilvánosságra hozta, ennek alapján „*Ferenc pápa programja*”:

2021. szeptember 12. vasárnap: RÓMA–BUDAPEST–POZSONY

06:00 Indulás Rómából a Fiumicino nemzetközi repülőtérrel

07:45 Érkezés a budapesti Liszt Ferenc nemzetközi repülőtérre

07:45 Hivatalos köszöntő a budapesti Liszt Ferenc nemzetközi repülőtéren

08:45 Találkozó Magyarország köztársasági elnökével és miniszterelnökével a Szépművészeti Múzeumban

09:15 Találkozó a püspökökkel a Szépművészeti Múzeumban, a Szentatya beszédet mond

10:00 Találkozó a magyarországi egyházak ökumenikus tanácsának képviselőivel és Magyarország zsidó közösségeivel a Szépművészeti Múzeumban, a Szentatya beszédet mond

11:30 Szentmise a Hősök terén, a Szentatya ünnepi homíliája és Úrangyala imádsága

14:30 Búcsúceremónia a budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren

14:40 Indulás repülővel Pozsonyba

15:30 Érkezés Pozsony nemzetközi repülőtérére

15.30 Hivatalos fogadási ceremónia a pozsonyi nemzetközi repülőtéren

16.30 Ökumenikus találkozó a pozsonyi Apostoli Nunciaturán, a Szentatya beszédet mond

17.30 Magántalálkozó a Jézus Társasága tagjaival a pozsonyi Apostoli Nunciaturán” (Gedő, 2021).⁷

Az eseménnyel kapcsolatban előzetesen kiemelt veszélyeztetettségre vagy támadásra utaló jel nem került a hatóság tudomására. A nyilvános

⁷ Forrás: <https://www.vaticannews.va/hu/papa/news/2021-07/ferenc-papa-budapesti-es-szlovakiai-latogatasanak-programja.html>

Letöltés ideje: 2024.03.18.

programnak köszönhetően a látogatást érintő helyszíneken a hívek már a hajnali órákban elkezdtek gyülekezni, ahol a Valton Security Zrt. munkatársai az érdeklődőket ellenőrizték, rendkívüli esemény nélkül léptették be. A gép leszállását megelőzően 30 perccel az utazási útvonalat lezárták, kijelölték a menekülőutakat. A Szentatya teljes magyarországi tartózkodását kiemelt sajtófigyelem kísérte, így a sajtó munkatársainak mozgására is ügyelni kellett. Az eseményt megelőzően a látogatás fő helyszínének számító Hősök teréről és a környező utcákból a parkoló gépjárművektől megtisztították, a környéket lezárták, valamint megállási és várakozási tilalmat rendeltek el.

A látogatás egész időtartama alatt a program rendkívüli esemény nélkül zajlott. A Szentatya érkezése gördülékeny volt, amelyet a reptéren történő fogadás követett, majd az állami és egyházi vezetők protokollnak megfelelően köszöntötték Ferenc pápát a Szépművészeti Múzeumban, valamint Orbán Viktor miniszterelnök és Áder János köztársasági elnök átadták a magyar állam ajándékait.

Ezt követte a biztonsági szempontból legkockázatosabb esemény, mivel 10 óra 45 perc körüli időben a pápamobil előállt, és a Hősök teréről indulva a Dózsa György úton haladva a pápa köszöntötte a híveket. Fontos megjegyezni, hogy ezen üdvözlés során a védett személy bármikor dönthet úgy, hogy leszáll a járműről, saját biztonságával ekkor érdemben nem törődik. A húszperces út során Ferenc pápa két gyermekhez is leszállt járművéről, akiket megáldott, amit a tömeg hatalmas üdvözléssel fogadott. A pápai üdvözlés biztonságosan végbement, köszönhetően annak, hogy a területre csak előzetesen regisztrált és szigorúan átvizsgált személyek léphettek be, valamint a szakemberek összehangolt tevékenysége minden kockázatot kiszűrte, megelőzött. A kiemelt helyszínbiztosítás mellett a pápa személyét a vatikáni csendőrség, továbbá több ezer magyar rendőr védte, sikerrel.

A kongresszus csúcspontjaként az egyházfő 11 óra 10 perces kezdettel ünnepi szentmisét celebrált a Hősök terén, amelyen öt kontinens negyven országából voltak jelen. A szentmise végeztével Ferenc pápa visszaindult a reptérre, majd a terveknek megfelelő időpontban gépével elhagyta Magyarországot. A biztosítás és a zárások egészen addig fennmaradtak, amíg

a gép el nem hagyta a magyar légteret, tekintettel arra, hogy egy esetleges visszafordulás esetén a biztonságot ugyanúgy garantálni szükséges.

Befejezés

A pandémia kezdete óta Ferenc pápa első tömeg előtti fellépése ez az esemény volt, így biztonsági szakmai szempontból minden tekintetben kiemelt jelentőséggel bírt. A biztosításban részt vevő szervekre nehezedő nagy nyomás ellenére az esemény minden probléma nélkül lezárult, Ferenc pápa biztonságosan tartózkodott hazánkban, valamint kiválóra értékelte a teljes kongresszus lebonyolítását. A precíz, minden részletre kiterjedő tervezést pontos végrehajtás követte, amely köszönhető a biztosításban részt vevő személyek professzionális hozzáállásának, összehangolt szakmai tevékenységének. A sajtóvisszhang egyértelműen csak pozitív képet festett a látogatásról és az egész eseménysorozatról, még maga Ferenc pápa is elismerő szavakkal szólt, miszerint: *„átgondolom, vajon jövőre vagy a rákövetkező évben el tudnék-e jönni, mert nagyon sok értéke van a magyaroknak...”*⁸

A jövőbeli hasonló események biztonságos lebonyolítása érdekében fontos lehet, hogy a szervezők, rendészeti szakemberek már a tervezési szakaszban végezzenek alapos kockázatelemzést, amely figyelembe veszi a lokális és a globális biztonsági kihívásokat. Emellett a különböző hatóságok közötti hatékony kommunikáció és együttműködés kulcsfontosságú a zökkenőmentes végrehajtás érdekében. A technológiai újítások, például a drónvédelem és a digitális beléptető rendszerek, továbbá a mesterséges intelligencia alkalmazása szintén olyan elemek, amelyek a modern biztonsági kihívásokat szolgálják. Fontos, hogy a helyi lakosságot és a turistákat, érdeklődőket is aktívan bevonják a biztonsági intézkedésekbe, abból a célból, hogy ne legyen kétségük afelől, biztonságos desztinációba érkeznek. Végetül a rendezvények utáni értékelések során szerzett tapasztalatokat

⁸ Forrás: <https://www.magyarKurir.hu/hirek/exkluziv-nagyon-sok-erteke-van-magyaroknak-ferenc-papa-teljes-interjuja-visszauton>
Letöltés ideje: 2024. 03. 18.

szükséges dokumentálni és megosztani, hogy a jövőbeli események még sikeresebbek legyenek.

Irodalomjegyzék

Boda, J. (Ed.): Rendészettudományi Szaklexikon. Dialóg Campus. 2019.

Gedő, Á.: Ferenc pápa budapesti és szlovákiai látogatásának programja. Vatican News. Forrás: <https://www.vaticannews.va/hu/papa/news/2021-07/ferenc-papa-budapesti-es-szlovakiai-latogatasanak-programja.html>.
Letöltés ideje: 2021.07.21.

Infostart: A Vatikán elhalasztotta a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust. Forrás: <https://infostart.hu/belfold/2020/04/23/a-vatikan-elhalasztotta-a-budapesti-nemzetkozi-eucharisztikus-kongresszust>.
Letöltés ideje: 2020.04.23.

Magyar Katolikus Lexikon. Svájci Gárda. Forrás: <http://lexikon.katolikus.hu/S/Sv%C3%A1jci%20G%C3%A1rda.html>

Magyar Kurír: Új felmérés készült a világ vallásairól. Forrás: <https://www.magyarKurir.hu/hirek/uj-felmeres-keszult-vilag-vallasairol>.
Letöltés ideje: 2012.12.18.

Magyar Kurír: Ferenc pápa: EXKLUZÍV, Nagyon sok értéke van a magyaroknak! – Ferenc pápa teljes sajtótájékoztatója a visszaúton. Forrás: <https://www.magyarKurir.hu/hirek/exkluziv-nagyon-sok-erteke-van-magyaroknak-ferenc-papa-teljes-interjuja-visszauton>. Letöltés ideje: 2021.09.16.

Michalkó, G., Németh, J., & Ritecz, G. (Eds.): Turizmusbiztonság. Dialóg Campus. 2020.

Pannon Egyetem: VII. Turizmus és biztonság nemzetközi tudományos konferencia tanulmánykötete. Nagykanizsa: Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ. 2023.

Lippai, Z., & Tóth, B.: Szemelvények egy pápalátogatás biztonságos lebonyolításából. Tudásportal. Forrás: <https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/handle/20.500.12944/21160>

Csete Dániel: Pápalátogatás Budapesten

Hungaricana: Eucharisztikus Kongresszus. Forrás: <http://www.bibl.u-szeged.hu/ha/esemeny/euch/>

MTI.: Megvan a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus új dátuma, amire korábban a pápát is meghívták. Forrás: <https://ma-szol.ro/kulfold/126635-megvan-a-budapesti-nemzetkozi-eucharisztikus-kongresszus-uj-datuma-amire-korabban-a-papat-is-meghivtak>. Letöltés ideje: 2020.05.12.